

Datu valsts inspekcija

Elijas iela 17, Rīga, LV-1050, tālr. 67223131, e-pasts pasts@dvi.gov.lv, www.dvi.gov.lv

Ludzas novada pašvaldībai
(nosūtīšanai e-adreses informācijas sistēmā)

Lēmums

Rīgā, 21.11.2025.

Nr. 1-2.3/26-DVI

*Par Datu valsts inspekcijas 2025. gada 22. septembra
lēmuma Nr. 2-2.2/27 apstrīdēšanu*

[1.] Datu valsts inspekcijā (turpmāk – Inspekcija) 2025. gada 22. oktobrī saņemts Ludzas novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) 2025. gada 22. oktobra apstrīdēšanas iesniegums (reģ. ar Nr. 7-4.2/330-S; turpmāk – apstrīdēšanas iesniegums) par Inspekcijas direktora vietnieces L. Dilbas (turpmāk – amatpersona) 2025. gada 22. septembra lēmumu Nr. 2-2.2/27 “Par korektīvā līdzekļa piemērošanu” (turpmāk – Lēmums). Ar apstrīdēšanas iesniegumu Pašvaldība, pamatojoties uz apstrīdēšanas iesniegumā minētajiem argumentiem, apstrīd un lūdz atcelt Lēmumu.

[2.] Izvērtējot apstrīdēšanas iesniegumā minēto un Inspekcijas rīcībā esošos dokumentus, Inspekcijas direktore

konstatē:

[2.1.] Inspekcijā 2024. gada 12. novembrī reģistrēts Pašvaldības 2024. gada 12. novembra paziņojums par personas datu aizsardzības pārkāpumu, kurā sniegta informācija, ka sabiedrība ar ierobežotu atbildību “ZZ Dats” reģistrācijas numurs 40003278467, (turpmāk – SIA) konstatējusi kibernetikas incidentu Vienotā pašvaldību sistēmā (turpmāk – Sistēma), kas izpaudies tā, ka laika posmā no 2024. gada 29. oktobra līdz 2. novembrim nenoskaidrotām personām bija izdevies no vairākām interneta vietnēm nelikumīgi piekļūt Sistēmas atsevišķām datubāzēm un iegūt šajās datubāzēs glabātos Pašvaldības datus (turpmāk – Pārkāpums). Pārkāpuma konstatēšanas datums ir 2024. gada 7. novembris.

[2.2.] Ar Inspekcijas 2025. gada 29. janvāra vēstuli Nr. 2-4.2/110-N Pašvaldība informēta, ka nolūkā pārbaudīt SIA un pārziņu ieviesto tehnisko un organizatorisko pasākumu atbilstību Vispārīgās datu aizsardzības regulas¹ (turpmāk - Datu regula) prasībām ir uzsākta personas datu apstrādes

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2016/679 par fizisko personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK

pārbaude², kuras ietvaros tiek veikti uzraudzības pasākumi paziņojumos minēto notikumu apstākļu noskaidrošanai un vērtēta SIA un pārziņu sniegtā informācija par Pārkāpuma rašanās cēloņiem un rīcību pēc tā konstatēšanas.

[2.3.] Ar Inspekcijas 2025. gada 12. februāra vēstuli Nr. 2-4.2/172-N no Pašvaldības saistībā par Pārkāpumu pieprasīts līdz 2025. gada 28. februārim sniegt viedokli un atbildes uz jautājumiem.

[2.4.] Inspekcijā 2025. gada 3. martā saņemta Pašvaldības 2025. gada 28. februāra vēstule Nr. 3.1.1.8/2025/417-N, ar kuru Pašvaldība sniedz atbildes uz Inspekcijas jautājumiem. Pašvaldība vēstulei pievienojusi pielikumus, kas atspoguļo Pašvaldības un SIA sadarbību attiecībā uz Sistēmu un tajā veikto personas datu apstrādi.

[2.5.] Ar Inspekcijas 2025. gada 13. marta ziņojumu Nr. 2-5.1/60 pārbaudes lieta Nr. L-2-6/5863 par personas datu aizsardzības pārkāpumu SIA informācijas Sistēmā tiek sadalīta, uzsākot atsevišķas pārbaudes pret katru no 45 pārziņiem, tostarp Pašvaldību, ņemot vērā katra pārziņa individuālo rīcību un apstrādātāja uzraudzības kārtību.

[2.6.] 2025. gada 13. martā uzsākta pārbaudes lieta Nr. L-2-6/5962 (turpmāk – Lieta) par Pašvaldības rīcības, izmantojot SIA sniegtos Sistēmas uzturēšanas pakalpojumus, atbilstību Datu regulas 5. panta 1. punkta f) apakšpunkta un 2. punkta, 24. panta 1. un 2. punkta, 25. panta 1. punkta, 28. panta 1. punkta, 3. punkta a), c), f) un h) apakšpunkta, 28. panta 9. punkta un 32. panta 1. punkta b) un d) apakšpunkta un 2. punkta prasībām tās veiktajā personas datu apstrādē.

[2.7.] Izvērtējot Lietā esošos dokumentus, ar Inspekcijas amatpersonas 2025. gada 22. septembra Lēmumu nolemts:

1) izteikt Pašvaldībai rājienu;

2) uzlikt par pienākumu Pašvaldībai līdz 2025. gada 28. novembrim:

a) pārskatīt tās iekšējos personas datu apstrādes noteikumus, tostarp izstrādāt Pašvaldības veiktās personas datu apstrādes risku novērtējumu un personas datu aizsardzības pārkāpumu (incidentu) reaģēšanas kārtību;

b) noslēgt ar apstrādātāju SIA atbilstošu datu apstrādes līgumu (noteikumus), tajā jo īpaši iekļaujot visas Datu regulā noteiktās prasības, lai tiktu nodrošināts datu subjektu personas datu aizsardzībai un iespējamajiem riskiem atbilstošs drošības līmenis;

3) par šī lēmuma izpildi rakstveidā informēt Inspekciju, līdz 2025. gada 5. decembrim iesniedzot informāciju par veiktajām darbībām.

[2.8.] Inspekcijā 2025. gada 22. oktobrī saņemts apstrīdēšanas iesniegums.

[3] Izvērtējot Inspekcijas rīcībā esošos dokumentus, kā arī konstatētos apstākļus un to juridisko vērtējumu, Inspekcija

secina:

[3.1.] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 81. panta pirmo daļu augstāka iestāde izskata lietu vēlreiz pēc būtības kopumā vai tajā daļā, uz kuru attiecas iesniedzēja iebildumi. Administratīvā procesa likuma 81. panta piektajā daļā ir noteikts, ka apstrīdētais administratīvais akts iegūst savu galīgo noformējumu tādā veidā, kādā tas noformēts lēmumā par apstrīdēto administratīvo aktu. Šādā

² Lieta Nr. L-2-6/5863

veidā tas ir izpildāms un to var pārsūdzēt tiesā. Administratīvā procesa likuma 76. panta trešajā daļā ir noteikts, ka administratīvā akta apstrīdēšana ir sākotnējās administratīvās lietas turpinājums.

Līdz ar to, Inspekcijas direktore kā augstāka amatpersona, atkārtoti izskata lietu pēc būtības saistībā ar apstrīdēšanas iesniegumā norādītajiem iebildumiem, vērtē un pārbauda, vai amatpersona ir pieņēmusi pamatotu, tiesiski pareizu un Lietas apstākļiem atbilstošu lēmumu.

[3.2.] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 79. panta pirmo daļu administratīvo aktu var apstrīdēt viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas, bet, ja rakstveida izdotajā administratīvajā aktā nav norādes, kur un kādā termiņā to var apstrīdēt, - viena gada laikā no tā spēkā stāšanās dienas. Ņemot vērā minēto un šā lēmuma [2.7.] un [2.8.] apakšpunktā konstatēto, secināms, ka apstrīdēšanas iesniegums ir iesniegts termiņā, līdz ar to tā izskatīšana ir pieļaujama.

[3.3.] Pašvaldība nepiekrīt Inspekcijas Lēmumam un norāda šādus argumentus:

[3.3.1.] Pašvaldība norāda, ka Inspekcija Lēmuma 1.3.9. apakšpunktā un 3.7. apakšpunktos nepamatoti secinājusi, ka Pašvaldība nav nodrošinājusi pietiekamus uzraudzības un drošības pasākumus attiecībā uz apstrādātāja darbību.

[3.3.1.1.] Par prasībām attiecībā uz sistēmas drošību.

Pašvaldība norāda, ka gandrīz absolūti neievainojamas sistēmas izveide praksē nav iespējama – jebkura ar Sistēmu salīdzināmas sistēmas darbību nosaka tūkstošiem konfigurācijas elementu (operētājsistēmas, datu bāzes, aplikāciju servera, ugunsmūra, citu komponentu konfigurācijas elementi), kas bieži ir savā starpā saistīti, tāpēc iespējamo konfigurāciju skaits, kurām būtu jāizveido “papildus kontrole”, ir tuvs konfigurācijas elementu skaita faktoriālam. Šī iemesla dēļ nozīmīga konfigurāciju izlases pārbaudes neveikšana vai papildus pārbažu neizveide nozīmīgam konfigurāciju skaitam nav Pašvaldības vai SIA darbība vai bezdarbība, bet gan objektīva situācija, savukārt savstarpējā līgumā noteikta prasība par kaut ko neiespējamu nav spēkā saskaņā ar Civillikuma 1543. pantu.

Direktore ieskatā Pašvaldības arguments par neiespējamu pilnību un konfigurāciju “faktoriāliem” ir tendenciozs un mēģina Inspekcijas prasības pasniegt kā ekstrēmas vai nesamērīgas. Taču, analizējot Lēmumu, konstatējams, ka Inspekcijas argumentācija ir balstīta uz riska – orientētu pieeju, kas ir Datu regulas pamatā, nevis uz absolūtisma principu. Arī visā Lēmuma tekstā tiek izmantots jēdziens “atbilstošs”, kas ir nesavietojams ar jēdzienu “absolūts”. Lēmumā arī atbilstības nodrošināšanai ir minētas standarta procedūras, kuras ir iespējams īstenot jebkuram: svarīgas izmaiņas (piemēram, ugunsmūra noteikumu maiņa) tiek plānotas un testētas kontrolētā veidā; “četrus acu princips”; automatizētas konfigurācijas pārbaudes.

Direktore norāda, ka Lēmumā ir atsauce uz Datu regulas 32. panta 1. punktu, saskaņā ar kuru pārzinim un apstrādātājam ir pienākums ieviest atbilstošus tehniskos un organizatoriskos pasākumus, lai nodrošinātu drošības līmeni, kas atbilst riskam, ņemot vērā tehnikas līmeni, īstenošanas izmaksas, apstrādes raksturu, apmēru, kontekstu un nolūkus, kā arī riskus fizisku personu tiesībām un brīvībām. Proti, Datu regula neparedz pilnīgi absolūti nevainojamas sistēmas izveidi, bet gan paredz samērīgu drošību, kas atbilst riska līmenim. Pārzinim ir noteikts pienākums veikt tehniskus un organizatoriskus pasākumus, lai, cik vien iespējams, novērstu personas datu aizsardzības pārkāpumu. Šādu pasākumu piemērotība ir konkrēti jāizvērtē, pārbaudot, vai šis pārzinis pasākumus ir veicis, ņemot vērā minētajos pantos paredzētos dažādos kritērijus un ar attiecīgo apstrādi saistītās datu aizsardzības vajadzības, kā arī ar šo apstrādi saistītos riskus.³ Proti, gan pārzinim, gan apstrādātājam ir jāspēj pamatot, ka ir veikti

³ Skat. EST spriedums lietā Nr. C-340/21 “VB pret Natsionalna agentsia za prihodite”, 30. punkts

pasākumi, kas objektīvi samazina riskus līdz saprātīgam līmenim, ņemot vērā tehnoloģiju attīstības līmeni, datu veidu, to apstrādes raksturu u.tml.

Inspekcijas Lēmuma mērķis bija nevis norādīt, ka pašvaldībām ir jāizdara kaut kas neiespējams, proti, jāizveido informācijas sistēma, kas ir absolūti bez kļūdām, bet gan norādīt uz sistēmiskas un regulāras pārbaudes un uzraudzības trūkumu, kas jānodrošina pārzinim, uzraugot apstrādātāja darbību. Nenoliedzami, nav iespējams izveidot nevainojamu informācijas sistēmu un katra sistēma var saturēt noteiktu kļūdu skaitu, kas netraucē tās būtisko funkciju izpildi. Taču Lēmums par rājiena izteikšanu Pašvaldībai nav saistīts ar to, ka Pašvaldība neizveidoja absolūti drošu sistēmu, bet gan par to, ka Pašvaldība neizpildīja tai Datu regulā noteiktās pārziņa funkcijas.

[3.3.1.2.] Par Civillikuma 1543. panta piemērošanu.

Pašvaldības atsauce uz Civillikuma 1543. pantu, kas attiecas uz neiespējama pienākuma saistību spēkā neesamību, šajā gadījumā nav piemērojama. Inspekcija Pašvaldībai nav uzlikusi pienākumu nodrošināt absolūtu sistēmas drošību vai veikt pilnīgu konfigurāciju pārbaudi. Inspekcija noteica samērīgus pienākumus – pārskatīt un uzlabot uzraudzības mehānismus un aktualizēt risku novērtējumu, kas atbilst Datu regulas 24. un 32. pantam. Līdz ar to Pašvaldības atsauce uz Civillikumu kļūdaini interpretē Lēmuma būtību un ir noraidāma kā nepamatota.

[3.3.1.3.] Par resursu trūkumu.

Pašvaldība norāda, ka tai nav tehnisko un administratīvo resursu Inspekcijas norādītās uzraudzības veikšanai. Tāpēc Pašvaldībai faktiski nav citu iespēju, kā paļauties uz attiecīgu speciālistu, kuri veikuši SIA drošības auditus un ISO sertifikāciju, novērojumiem.

Ar šo argumentu Pašvaldība būtībā nonāk pretrunās, jo no vienas puses apgalvo, ka uzraudzība vispār nav iespējama, no otras – tā nav iespējama resursu trūkuma dēļ. Saskaņā ar Datu regulas 5. panta 2. punktu tieši pārzinis ir atbildīgs par personas datu aizsardzību, pat ja apstrādi veic cits uzņēmums (*apstrādātājs*). Resursu vai tehnisko zināšanu trūkums nevar būt pamats, lai pārzini atbrīvotu no atbildības. Gluži pretēji, ja pārzinis apzinās savu nekompetenci, tam ar vēl lielāku rūpību ir jāizvēlas apstrādātājs un jāvēlī uzmanība atbilstoša līguma noslēgšanai.

Eiropas Savienības Tiesa (turpmāk – Tiesa) lietās Nr. C-340/21 un Nr. C-683/21 atzinusi, ka pārzinis saglabā atbildību arī tad, ja apstrādi faktiski veic cits subjekts (piemēram, apstrādātājs), ja vien pārzinis ir noteicis apstrādes nolūkus un līdzekļus vai var tos ietekmēt. Pārzinim ir jāpierāda, ka tas ir ieviesis un uztur efektīvu uzraudzības mehānismu pār apstrādātāju, nevis tikai formāli palāvis uz apstrādātāja sniegtajām garantijām. Šī judikatūra apstiprina, ka pārziņa atbildība nevar tikt izslēgta ar norādi uz tehniskām grūtībām vai sistēmas sarežģītību.

Pašvaldības arguments, ka tai nav citu iespēju kā paļauties, ir pretrunā Datu regulā noteiktajai pārziņa lomai. Pārziņa pienākums ir ievērot principu “uzticies, bet pārbaudi”, turpretim Pašvaldība ir piemērojusi principu “uzticies akli”, kas ir tiešs pārskatatbildības principa pārkāpums.

[3.3.2.] Pašvaldība norāda, ka Lēmumā nav norādīts, vai Inspekcijas 2025. gada 23. jūlija lēmums Nr. 01630000100325-3 pārbaudes lietā Nr. L-2-6/5930 ir kļuvis neapstrīdams. Saskaņā ar publiski pieejamo informāciju Inspekcijas mājas lapā⁴ informācija par iepriekš minēto Inspekcijas lēmumu nav publicēta, līdz ar to Pašvaldība pieņem, ka šāds lēmums nav kļuvis neapstrīdams, bet ir ticis apstrīdēts un/vai pārsūdzēts. Ņemot vērā, ka šis lēmums var tikt atcelts, Inspekcijai nav tiesiska pamata Lēmumā atsaukties uz administratīvo aktu, kurš nav kļuvis neapstrīdams.

Visupirms, Inspekcijas direktore paskaidro, ka Inspekcijas 2025. gada 23. jūlija lēmums Nr. 01630000100325-3 pārbaudes lietā Nr. L-2-6/5930 nav administratīvais akts administratīvā procesa ietvaros, bet gan lēmums administratīvā pārkāpuma procesa ietvaros.

⁴ <https://www.dvi.gov.lv/lv/lemumi>

Neatkarīgi no minētā lēmuma spēkā stāšanās, nav apstrīdams fakts, ka ir noticis datu aizsardzības pārkāpums. Inspekcija uz SIA Lēmumu atsaucās, lai norādītu, ka ir pierādīts fakts, ka incidents vispār ir noticis. Neviena no iesaistītajām pusēm līdz šim nav noliegusi to, ka šāds incidents tiešām ir noticis, un kura rezultātā laika posmā no 2024. gada 29. oktobra līdz 2. novembrim nenoskaidrotām personām bija izdevies no vairākām interneta vietnēm nelikumīgi piekļūt SIA informācijas sistēmu datu bāzēm. Attiecīgi atsauce uz šo lēmumu tika veikta, lai norādītu uz konkrētu faktu, kas ir noticis un ko nav iespējams atcelt, nevis uz lēmumā izdarīto juridisko analīzi. Līdz ar to iebildums, ka Inspekcija nevarēja atsaukties uz minēto lēmumu, nav pamatots, jo konkrētais lēmums netika izmantots kā pierādījums pašvaldības rīcībai, bet gan kā atsauce uz faktu, kas ir noticis.

Tāpēc Inspekcijas direktore secina, ka šis arguments nav pamatots, jo Pašvaldībai korektīvais līdzeklis tika piemērots tāpēc, ka Pašvaldība neizpildīja attiecīgus kontroles un uzraudzības pasākumus, kas tai bija jānodrošina atbilstoši Datu regulai.

[3.3.3.] Pašvaldība norāda, ka, izvēloties SIA kā apstrādātāju, tā ir ievērojusi Datu regulas 28. panta 1. punktu, jo apstrādātājs sniedz pietiekamas garantijas, kas apliecinātas ar spēkā esošajiem ISO 9001 un ISO/IEC 27001 sertifikātiem. Šie sertifikāti, Pašvaldības ieskatā, nodrošina, ka apstrādātājs ir veicis risku novērtēšanu, ieviesis atbilstošus tehniskos un organizatoriskos pasākumus un tiek regulāri auditēts. Tādēļ Inspekcijas secinājums, ka Pašvaldība neesot nodrošinājusi apstrādātāja uzraudzību, esot nepamatots.

Nenoliedzami, ka ISO 27001 sertifikāts ir starptautiski atzīts standarts informācijas drošības pārvaldības sistēmām, kas apliecina, ka organizācija ir ieviesusi sistēmisku un efektīvu pieeju informācijas drošības riska pārvaldībai, kas nodrošina konfidencialitāti, integritāti un pieejamību tās pārvaldītajai informācijai⁵. Vienlaikus šāda sertifikāta esamība pakalpojuma sniedzējam tikai norāda uz viņa ieviestajiem informācijas pārvaldības sistēmas drošības risinājumiem, taču neatceļ pārziņa pienākumus uzraudzīt apstrādātāja darbību, kā arī nenožīmē, ka apstrādātājs izpilda visas Datu regulā noteiktās prasības. Papildus jāņem vērā, ka ISO sertifikāts apliecina, ka apstrādātājam ir izveidota sistēma un pastāv procesi, bet tas negarantē, ka darbinieki šos procesus izpilda. Konkrētajā gadījumā pārkāpums ir radies, nevis tāpēc, ka nepastāvēja procesi, ko garantē ISO sertifikāts, bet gan izpildes kļūdas, kontroles trūkuma rezultātā.

Turklāt pašvaldības arguments par to, ka sertifikācija pati par sevi dod pārlicību, ka apstrādātājs ir uzticams un nodrošina datu aizsardzību, neiztur kritiku, jo pārkāpums notika, neskatoties uz sertifikāta esamību. Līdz ar to atsaukšanās uz ISO sertifikātu kā pietiekamu garantiju neatbilst riskā balstītas pieejas principam un neatbilst Datu regulas mērķim nodrošināt faktisku, nevis formālu atbilstību.

Lai arī Pašvaldība pati atsaucas uz Datu regulas 81. apsvērumu, kas paredz, ka sertifikāciju var izmantot kā elementu, ar ko uzskatāmi parāda pienākumu izpildi, pašā argumentācijā šī apsvēruma punkta atslēgas vārds “kā elementu” tiek ignorēts. Proti, sertifikācija var būt viens no pierādījumiem, nevis pilnīgs pārziņa atbrīvojums no atbildības. Sertifikācija automātiski nepadara pārziņa rīcību par atbilstošu Datu regulas prasībām. Turklāt būtu norādāms, ka Datu regulas 81. apsvērums paskaidro Datu regulas 28. panta 5. punktu, kurā ir skaidras norādes uz Datu regulas 40. pantu un 42. pantu. Līdz ar to termins “sertifikācijas mehānisms” attiecas uz Datu regulas 42. pantā noteikto sertifikācijas mehānismu. Un minētais mehānisms nav ISO sertifikāts.

No Datu regulas 28. panta 1. punkta izriet pārziņa pienākums izmantot tikai tādas apstrādātājus, kas sniedz pietiekamas garantijas, ka tiks īstenoti atbilstoši tehniskie un organizatoriskie pasākumi tādā veidā, ka apstrādē tiks ievērotas Datu regulas prasības. Eiropas Datu aizsardzības

⁵ Informācija pieejama - <https://www.iso.org/obp/ui/en/#iso:std:iso-iec:27001:ed-3:v1:en>

kolēģijas 2020. gada jūlija pamatnostādnes 07/2020 par pārziņa un apstrādātāja jēdzieniem VDAR⁶ (turpmāk – EDPB Pamatnostādnes 07/2020) ir noteikts, ka “pienākums izmantot tikai tādus apstrādātājus, kuri “sniedz pietiekamas garantijas”, kas iekļauts Datu regulas 28. panta 1. punktā, ir pastāvīgs pienākums. Tas nebeidzas brīdī, kad pārzinis un apstrādātājs noslēdz līgumu vai citu juridisku dokumentu. Pārzinim drīzāk ir atbilstīgos intervālos jāpārbauda apstrādātāja sniegtās garantijas, tostarp vajadzības gadījumā veicot revīzijas un pārbaudes.” Šo pieeju apliecina arī Tiesas spriedumi, kuros Tiesa norāda, ka pārzinim ir jāspēj pierādīt, ka tas reāli ietekmē un kontrolē apstrādes līdzekļus un apstākļus⁷.

Inspekcijas Lēmuma 3.4. un 3.5. apakšpunktā jau norādīts, ka Pašvaldība nav paredzējusi līgumiskus vai organizatoriskus mehānismus, kas ļautu tai faktiski pārliecināties par apstrādātāja darbību (piemēram, audita rezultātu pieprasīšanu, atskaišu saņemšanu par ugunsmūra konfigurāciju vai izmaiņām sistēmā). Līdz ar to Inspekcijas direktore secina, ka apstrādātāja uzraudzība tika aizstāta ar formālu paļaušanos uz ISO sertifikātiem, kas neatbilst Datu regulas 5. panta 2. punktā nostiprinātajam pārskatatbildības principam, kā arī Datu regulas 28. panta 1. un 2. punktā pārzinim noteiktajām prasībām.

[3.3.4.] Attiecībā par Pašvaldības norādi, ka apstrādātāja auditus un risku analīzi veikušas citas pašvaldības (piemēram, Liepājas un Jūrmalas), Inspekcijas direktore norāda, ka šāda pieeja neatbilstoši no pārziņa pienākuma personīgi pārliecināties par apstrādes atbilstību. Katra pašvaldība ir patstāvīgs pārzinis attiecībā uz saviem datiem (Datu regulas 4. panta 7. punkts), līdz ar to arī ir individuāli atbildīga par savu apstrādes procesu. Citi pārziņi var sniegt informatīvu pamatojumu, bet viņu veiktais audits nevar aizstāt pārziņa paša veikto izvērtējumu. Turklāt, Jūrmalas pašvaldības 2023. gadā veiktajā auditā tika identificēti vērā ņemami informācijas drošības riski, savukārt no Pašvaldības nav informācijas kā un vai ir sekojusi kāda rīcība šo risku mazināšanai.

Papildus tam katra pašvaldība var veikt Sistēmas konfigurāciju, pielāgojot to atbilstoši savām vajadzībām un saviem apstrādes nolūkiem, piemēram, izvēlētos attiecīgos sistēmas moduļus, pašvaldībām var būt piešķirtas atšķirīgas piekļuves tiesības noteikta veida personālam, kā arī sistēmas lietotāju skaits katrā pašvaldībā var būtiski atšķirties. Tāpēc pat, ja dažādas pašvaldības izmanto vienu un to pašu sistēmu, to organizatoriskie procesi, risinājumi un riska līmeņi var atšķirties. Arī Datu regulas 32. panta 1. punkts kopsakarā ar Datu regulas 5. panta 2. punktu nosaka, ka pienākums īstenot personas datu aizsardzības pasākumus ir attiecināms uz katru pārzini atsevišķi.

Informācija, kas neformāli iegūta asociācijas sanāksmē par to, ka cita juridiska persona ir veikusi auditu, nav juridiski saistošs pierādījums, ko Pašvaldība var uzrādīt, lai pierādītu savu pienākumu izpildi. Ja sekotu Pašvaldības loģikai, līdzīgi varētu secināt, ka nav nepieciešams iziet tehnisko apskati automašīnai, ja tās pašas markas, modeļa un izlaiduma automašīnai tehnisko apskati nesenā pagātnē izgājis kaimiņš.

Direktore piekrīt, ka neviens normatīvais akts nenosaka konkrētu audita biežumu, tieši tādēļ pārzinim pašam jāspēj pamatot, kāpēc tā izvēlētais audita biežums ir atbilstošs riskam. Lēmums neveikt nekādu kontroli, jo kāds cits to ir darījis, nav uzskatāms par riskā balstītu un atbilstošu Datu regulai.

Ņemot vērā minēto, direktore uzskata, ka Pašvaldība, paļaujoties tikai uz ISO sertifikātiem un citu pašvaldību veikto auditu rezultātiem, kuros tika konstatēti drošības riski, nav veikusi pietiekamus

⁶ Skat. Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas 2020. gada jūlija pamatnostādnes 07/2020 par pārziņa un apstrādātāja jēdzieniem VDAR. Pieejamas: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-072020-concepts-controller-and-processor-gdpr_en

⁷ Skatīt Tiesas 2023. gada 14. decembra spriedums lietā Nr. C-340/21 un 2023. gada 5. decembra spriedums lietā Nr. C-683/21

pasākumus, lai uzskatāmi pierādītu savu atbildību par apstrādi, kā to prasa Datu regulas 5. panta 2. punkts un 24. panta 1. punkts.

[3.3.5.] Pašvaldība norāda, ka nav nozīmes tam, vai apstrādātāja pārbaudi veic pats pārzinis vai kāda cita persona, ja vien pārbaudes gaitā tiek konstatēta apstrādes atbilstība Datu regulas prasībām. Pašvaldības ieskatā būtisks ir pārbaudes saturs un secinājumi, nevis tās veicējs.

Saskaņā ar Datu regulas 28. panta 3. punkta h) apakšpunktu, pārziņa tiesības pārbaudīt apstrādātāju var īstenot ne tikai pats pārzinis, bet arī jebkurš pārziņa pilnvarots revidents. Tas nozīmē, ka pārbaudes veikšanai jābūt juridiski pamatotai ar pilnvaru vai līgumu, kas apliecina, ka konkrētā persona darbojas pārziņa vārdā un uzdevumā.

Inspekcijas direktore norāda, ka Pašvaldības argumentācija ir pretrunīga, jo tā vienlaikus atzīst nepieciešamību nodrošināt atbilstošu kontroli pār apstrādātāju, bet tajā pašā laikā atsaucas uz citu iestāžu vai juridisku personu veiktajām pārbaudēm, nesniedzot pierādījumus, ka šie subjekti būtu rīkojušies kā pārziņa pilnvaroti revidenti.

Lai Pašvaldība varētu atsaukties uz citu iestāžu veiktajiem auditiem kā pierādījumu savas uzraudzības pienākuma izpildei, tai būtu jāuzrāda dokumenti, kas apliecina, ka šīm personām ir deleģētas tiesības pārbaudīt apstrādātāju Pašvaldības vārdā. Ja šāds pilnvarojums nav sniegts, tad šie auditi nav uzskatāmi par pārziņa veikto pārbaudi Datu regulas izpratnē un nevar kalpot kā pierādījums pārziņa atbildības izpildei.

[3.3.6.] Pašvaldība norāda, ka SIA personas datu apstrādes procesā rīkojies neatkarīgi un faktiski noteicis apstrādes līdzekļus, tādēļ uzskatāms par pārzini Datu regulas izpratnē.

[3.3.6.1.] Par personas datu apstrādes nolūku.

Saskaņā ar Datu regulas 4. panta 7. punktu, par pārzini uzskatāma persona, kas nosaka apstrādes nolūkus un līdzekļus, savukārt, atbilstoši 4. panta 8. punktam, apstrādātājs apstrādā datus pārziņa uzdevumā. No lietas materiāliem neizriet, ka SIA būtu izmantojis personas datus saviem nolūkiem vai noteicis jaunu apstrādes mērķi. SIA darbība bija vērsta uz esošās Sistēmas uzturēšanu un tehnisko darbību nodrošināšanu. Arī meklēšanas indeksa ieviešana un konfigurēšana tika veikta nolūkā nodrošināt sistēmas funkcionalitāti un datu pieejamību Pašvaldības funkciju īstenošanai — tas ir Pašvaldības noteiktais apstrādes nolūks.

Kā izriet no EDPB Pamatnostādnēm 07/2020, izšķirošais kritērijs ir apstrādes nolūks, nevis apstrādes tehniskā realizācija — ja apstrādātājs veic darbības, lai īstenotu pārziņa noteiktu mērķi, tas saglabā apstrādātāja statusu pat tad, ja izvēlas konkrētus tehniskus risinājumus apstrādes nodrošināšanai.

Tādējādi SIA rīcība atspoguļo tehnisku kļūdu pārziņa uzdevuma ietvaros, nevis patstāvīgu datu apstrādi ar neatkarīgu mērķi. Konkrētajā situācijā SIA neveica personas datu apstrādi saviem nolūkiem, bet gan atbilstoši Pašvaldības noteiktajiem personas datu apstrādes nolūkiem, izvēlējās jaunus tehniskos risinājumus personas datu apstrādei, taču joprojām apstrādāja datus Pašvaldības noteiktajā nolūkā, tāpēc saglabājas Pašvaldības kā pārziņa atbildība par notikušo Pārkāpumu. Datu regulas 28. panta 10. punkts, uz kuru atsaucas Pašvaldība, paredz, ka apstrādātājs kļūst par pārzini tikai tad, ja pats nosaka apstrādes nolūkus un līdzekļus, rīkojoties ārpus pārziņa deleģētā uzdevuma. Šajā gadījumā šādu apstākļu nav, jo apstrāde joprojām tika veikta Pašvaldības definētā nolūka ietvaros.

[3.3.6.2.] Par apstrādes līdzekļiem.

Attiecībā uz apstrādes līdzekļiem norādāms, ka atbilstoši EDPB Pamatnostādnēs 07/2020 norādītajam var izšķirt būtiskos un nebūtiskos līdzekļus. “Būtiskie līdzekļi” tradicionāli un pēc būtības

tiek rezervēti pārzinim. Nebūtiskos līdzekļus var noteikt arī apstrādātājs. “Būtiskie līdzekļi” ir līdzekļi, kas ir cieši saistīti ar apstrādes nolūku un apjomu, piemēram, apstrādājamo personas datu veids (“kādi dati tiks apstrādāti?”), apstrādes ilgums (“cik ilgi tie tiks apstrādāti?”), saņēmēju kategorijas (“kam būs piekļuve tiem?”) un datu subjektu kategorijas (“kuru subjektu personas dati tiek apstrādāti?”). Būtiskie līdzekļi, tāpat kā apstrādes nolūks, ir cieši saistīti arī ar jautājumu par to, vai apstrāde ir likumīga, nepieciešama un samērīga. “Nebūtiskie līdzekļi” attiecas uz praktiskākiem īstenošanas aspektiem, piemēram, uz konkrēta aparatūras vai programmatūras veida izvēli vai detalizētiem drošības pasākumiem, kurus var atstāt apstrādātāja ziņā.

Tā kā SIA nodrošina sistēmas uzturēšanas pakalpojumu pašvaldībām, no iepriekš minētā var secināt, ka tā nosaka nebūtiskos līdzekļus, tostarp arī meklēšanas indeksa risinājuma ieviešanu. Atbilstoši iepriekš minētajām pamatnostādnēm praktiskie īstenošanas aspekti atstājami apstrādātāja ziņā.

Vienotās pašvaldību sistēmas uzturēšanas noteikumu 2024 23. punkts paredz, ka apstrādātājs informē pašvaldību par būtiskām izmaiņām sistēmas funkcionalitātē. Savukārt, tā kā meklēšanas indeksa [...] ieviešana, nav uzskatāma par būtisko datu apstrādes līdzekli, tad nevar uzskatīt, ka SIA ir rīkojies patvaļīgi, un tāpēc vienpersoniski ir atbildīgs par radušos pārkāpumu. Tā kā SIA meklēšanas indeksu [...] ieviesa, lai izpildītu personas datu apstrādi pārziņa noteiktā nolūkā, kā arī šis apstrādes līdzeklis nav uzskatāms par būtisko apstrādes līdzekli, tad attiecīgi secināms, ka par veikto datu apstrādi ir atbildīga Pašvaldība kā datu pārzinis.

[3.3.6.3.] Par pārziņa pienākumiem attiecībā ar apstrādātāju.

Inspekcijas direktore uzsver, ka pārziņa atbildība par apstrādes atbilstību neizbeidzas ar līguma noslēgšanu ar apstrādātāju. Atbilstoši Datu regulas 5. panta 2. punktam un 24. panta 1. punktam, pārzinim ir pienākums spēt pierādīt, ka apstrāde notiek saskaņā ar Datu regulu, tostarp nodrošinot atbilstošu uzraudzību pār apstrādātāja darbībām. Tas ietver arī pienākumu pārliecināties par apstrādātāja īstenotajiem tehniskajiem un organizatoriskajiem pasākumiem un par to, vai līguma ietvaros paredzētas pietiekami efektīvas kontroles un ziņošanas procedūras.

Vienreizējs drošības risku novērtējums nenodrošina pastāvīgu kontroli. Proti, Datu regulas 28. pants paredz, ka pārzinim jāizvēlas apstrādātājs, kas “sniedz pietiekamas garantijas”. Kopsakarā ar pārziņa pārskatatbildības principu, pārzinim jāpārliecinās par apstrādātāja atbilstību regulāri – ne tikai līguma noslēgšanas brīdī. Vienreizējs drošības novērtējums, kas veikts līguma noslēgšanas sākumā vai konkrētā brīdī, neatspoguļo apstrādātāja turpmāko darbību, izmaiņas sistēmās vai riska līmeni. Tādēļ šādu novērtējumu nevar uzskatīt par pietiekamu pastāvīgas kontroles un uzraudzības mehānisma pierādījumu. Minēto apliecina arī EDPB Pamatnostādnēs 07/2020 norādītais, proti, ka pienākums izmantot tikai tādus apstrādātājus, kuri “sniedz pietiekamas garantijas”, kas iekļauts Datu regulas 28. panta 1. punktā, ir pastāvīgs pienākums. Tas nebeidzas brīdī, kad pārzinis un apstrādātājs noslēdz līgumu vai citu juridisku dokumentu. Pārzinim drīzāk ir atbilstīgos intervālos jāpārbauda apstrādātāja sniegtās garantijas, tostarp vajadzības gadījumā veicot revīzijas un pārbaudes.

Līdz ar to Inspekcijas direktore nevar piekrist Pašvaldības norādījumam, ka tā nevar uzņemties katra darbinieka fizisku uzraudzību, jo tas būtu pretrunā lomu sadalījumam.

Lēmumā netika ietverta prasība veikt fizisku uzraudzību vai nodarboties ar mikromenedžmentu. Ar Lēmumu tika konstatēts, ka Pašvaldība nebija ieviesusi standarta procedūras – noslēgusi Datu regulai atbilstošu līgumu, kurā būtu skaidri aizliegts apstrādātājam ieviest jebkādas jaunus, būtiskus apstrādes līdzekļus bez rakstiskas pārziņa piekrišanas, kā arī nodrošinājusi sev audita un pārbaudes tiesības, lai periodiski pārbaudītu, kādus tehniskos līdzekļus apstrādātājs izmanto.

Ņemot vērā šā lēmuma [3.3.6.] punktā iekļauto informāciju, Inspekcijas direktore norāda, ka pārbaudē pret SIA notikušo personas datu apstrādes pārkāpumu netika konstatēts, ka SIA būtu

darbojies kā pārzinis, tādēļ Pašvaldības argumentācija par apstrādātāja statusa pārtapšanu par pārzini ir nepamatota, un Inspekcijas direktore atzīst korektīvā līdzekļa piemērošanu par tiesisku un samērīgu, jo tā vērsta uz pārziņa pienākumu pienācīgu izpildi nākotnē. Apstrāde notika Pašvaldības uzdevumā, lai nodrošinātu informācijas sistēmas darbību, un kļūda radās tehniskas neprecizitātes dēļ, nevis nolūkā izmantot datus neatkarīgi.

Nemot vērā minētos faktiskos un tiesiskos apstākļus, pamatojoties uz Datu regulas 4. panta 7., 8. punktu, 5. panta 2. punktu, 24. panta 1. punktu, 28. panta 1., 2. un 3. punkta h) apakšpunktu, 32. pantu, Civillikuma 1543. pantu, Administratīvā procesa likuma 76. panta trešo daļu, 79. panta pirmo daļu, 81. panta pirmo, otro un piekto daļu Inspekcijas direktore

nolemj:

– atstāt negrozītu Datu valsts inspekcijas 2025. gada 22. septembra lēmumu Nr. 2-2.2/27.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 70. panta pirmo un otro daļu lēmums stājas spēkā ar brīdi, kad tas paziņots adresātam, savukārt lēmumu paziņo adresātam atbilstoši Paziņošanas likumam. Paziņošanas likuma 9. panta 1^a daļā noteikts, ka dokuments, kas nosūtīts uz oficiālo elektronisko adresi, uzskatāms par paziņotu otrajā darba dienā pēc tā nosūtīšanas.

Šo lēmumu saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 188. pantu un 189. panta pirmo daļu un Fizisko personu datu apstrādes likuma 24. panta otro daļu un Tieslietu padomes 2025. gada 24. jūlija lēmumu Nr. 48 “Par tiesām, to darbības teritorijām un atrašanās vietām” var pārsūdzēt viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas Administratīvās rajona tiesas attiecīgajā tiesu namā pēc pieteicēja adreses [fiziskā persona — pēc deklarētās dzīvesvietas adreses, papildu adreses (Dzīvesvietas deklarēšanas likuma izpratnē) vai nekustamā īpašuma atrašanās vietas, juridiskā persona — pēc juridiskās adreses].

Direktore

J.Macuka

[..]